TÄHTVERE KUUKIRI

Tähtvere Elu

TASUTA MÄRTS 2020 NR. 3

Tartu kavandab rattaringluse laiendamist

Foto: Ron Türnpu

Tartus ülipopulaarseks kujunenud rattaringlust on kavas sel aastal veelgi laiendada. Linna erinevatesse piirkondadesse rajatakse juurde kümme uut parklat.

Abilinnapea Raimond Tamme sõnul on Tartu rattaringlus hästi käima läinud suuresti tänu sellele, et rendirataste parklad paiknevad üle kogu linna. "Soovime järkjärgult parklate võrgustikku tihedamaks muuta, et rataste kasutamist veelgi hoogustada. Samuti on oluliseks sammuks parklate rajamine traditsioonilistest linnapiiridest väljapoole, et pakkuda alternatiivi autoga sõitmisele ning vähendada üha kasvava autostumisega kaasnevaid negatiivseid mõjusid," ütles Tamm.

Uued rattaparklad on kavandatud ehitada Pallase puiestee mänguväljaku juurde, kaupluse Magaziin (Ringtee tn 10) juurde, Raja tänavale (haiglakompleksi lähedusse), Jaama ja Paju tänava ristmikule, Võru tänava ja Ringtee tänava liiklussõlme, Sisustus E Kaubamaja lähistele Tehase tänaval, Märjale Keskuse ja Vee tänava ristmiku läheduses oleva palliplatsi kõrvale, Ilmatsallu Järve tee, Ojaääre ja Kooli tee ristmikule, Betooni ja Ravila tänava ristmikule ning C. R Jakobsoni ja J. V. Jannseni tänava ristmiku lähedusse.

Koostöö on hea olnud Tartu vallaga, kuhu sel aastal tuleb kaks rattaringluse parklat - üks Kõrveküla, teine Kaupmehe tänavale.

Esimeses etapis ehitatakse välja rattaparklate alused koos elektriühendustega. Parklate aluste projekteerimiseks ja ehitamiseks sõlmis linnavalitsus lepingu Terasteenus OÜga. Tööd lähevad maksma 54 660 eurot.

Selle aasta linnaeelarves on rattaparklate rajamiseks planeeritud kokku 200000 eurot.

Lisainfo: abilinnapea Raimond Tamm, tel 7361 213, 515 4738<tel:515%20 4738>.

Rattaringlus laieneb ka lähivaldadesse

Tartus linnas eelmisel aastal avatud ja ülipopulaarseks osutunud rattaringlus laieneb tänavu ka lähivaldadesse.

Tartu Linnatranspordi juhataja Roman Meeksa sõnul on linnalähedaste alade elanikud Tartu linnaga tihedalt seotud ning seetõttu on otstarbekas laiendada rattaringluse süsteemi ka lähivaldadesse. "Esimesena on otsuse teinud Tartu vallavalitsus, kes soovib rattaringlusega liituda juba sel hooajal. Huvi on üles näidanud ka Luunja ja Kambja vallavalitsus," sõnas Meeksa.

Rattaringlust haldav Tartu Linnatransport hangib laiendamiseks vajaliku tehnika Tartusse rattaringluse rajanud Kanada firmalt Bewegen Technologies Inc. Esimeses etapis ostetakse kaks rattaringluse infoposti, 40 rattadokki ja 26 elektriratast. Juhul, kui süsteemiga liitub ka Luunja vald, hangitakse lisaks veel 2 infoposti, 40 rattadoki ja 19 elektriratast. Kambja vald planeerib liituda rattaringlusega aastal 2021. Plaanides on parklad Ülenurmes ja Tõrvandis.

Esimeses etapis ehitatakse rattaparklad Kaupmehe tn 2a juurde ja Kõrveküla keskusesse Vasula ja Pärna tänava ristmikule. Tehnika ostu ja parklate ehitust rahastab Tartu vald. Tartu Linnatransport sõlmib liituvate valdadega rattaringluse opereerimise lepingud.

Lisainfo: Tartu Linnatranspordi juhataja Roman Meeksa, tel 736 1021, 517 3566, Roman.Meeksa@raad.tartu.ee

Kõige väiksemad lepatriinud korraldasid südamliku ja koduse peo

Loosiõnn tabas sel aastal Lilletriinude sõimerühma, et korraldada EV sünnipäeva pidu. Lilletriinude õpetajad panid pead kokku ja mõtlesid, millega üllatada.

Rändasime ajas tagasi ja nädal enne pidu panime üles hariva ja huvitava näituse "102 aastat Eesti ajalugu". Kogusime kokku nii sõpradelt, tuttavatelt kui ka enda erakogust vanu esemeid. Peale näitust kirjutati üles õpetajate poolt "Lapsesuu parimad palad". Lepatriinu lasteaia lapsed on leidlikud, teadlikud ja demonstreerisid julgelt enda fantaasiat. Vahva poiss arvas, et näitusel olnud lindimakk on raadiosaatja, mis on maa all sõjameeste oma ja nad kuulavad, mis maa peal toimub. Tüdrukud arvasid, et õmblusmasin on see, millega vanasti kooti ja näitusel olnud triikimisasjad on juba vanaks läinud.

20. veebruari hommikul oli saal sagimist täis. Saal oli kaunistatud teisiti, kui eelnevatel aastatel ja nii algas meie lugu...

Ühel hommikul, kui lapsed olid õuel mängimas, jõudis pereema tagasi plehku pannud elusa küülikuga. Lapsed olid ülirõõmsad, et küülik Jän Jän koju tagasi jõudis. Pereisa, kes vanema pojaga rasket tööd veel sel pidupäeval tegi, jõudis koju leivategemise ajaks. Külla tulid naabrilapsed, et koos valmistada uhke piduleib. Kuuldes kaugelt hobusekuljuseid, hakkasimegi peole kiirustama.

Lepatriinu lasteaia lapsed olid riietatud sinisesse musta ja valgesse. Peol kõlas Eesti hümn, mille saatel heiskasime Ilmatsalu suurima sini-must-valge inimlipu. Peomeeleolu täiendasid lasteaiakaaslaste poolt esitatud imelised isamaalised luuletused, toredad laulud ning vahvad tantsud. Pidupäeva lõpus tantsisime maha lustaka "Kaera-Jaani" ning suur pere jagas sõbralikult kõigile sooja ja maitsvat leiba.

"Lilletriinud tõestasid, et kui teed midagi südamest, siis on tulemus emotsionaalselt võrratu" ütles lepatriinude direktor Inga Väikene.

Kaisu Püvi
Lilletriinude õpetaja

Fotod erakogust

Tartu õpetajate palga alammäärad tõusevad

Fotol (vasakult): Kalle Kalda, Mihkel Lees, Reemo Voltri

Veebruarikuu 12-ndal päeval kell 16 allkirjastasid Tartu Linnavalitsus ja Tartu Haridustöötajate Liit ning Tartu Maakonna Haridustöötajate Ametiühing kollektiivlepingu 2020. aastaks. Võrreldes eelneva aastaga tõusevad tänavu Tartu õpetajate ja abiõpetajate töötasu alammäärad keskmiselt 6 protsenti.

Abilinnapea Mihkel Leesi sõnul ei ole kollektiivlepingu eesmärk reguleerida kõikide linna haridusasutuste töö- ja palgakorraldust detailselt, vaid leppida ülelinnaliselt kokku neis töötingimustes, mida kõik haridusasutused suudavad vastavalt oma eelarvevõimalustele täita. "Nii on kollektiivlepingus fikseeritud uued haridustöötajate palga alammäärad, kuid milliseks kujunevad aasta jooksul õpetajate tegelikud töötasud, see sõltub juba asutuste endi palgakorralduse põhimõtetest ning konkreetsetest töökokkulepetest. Näiteks eelmise aasta 11 kuu andmete põhjal kujunes 2019. aastal Tartu üldhariduskooli õpetaja keskmiseks töötasuks ligi 1570 eurot, mis on mõnevõrra kõrgem, kui riigis keskmiselt," selgitas Lees.

"Hea meel on sellegi üle, et oleme Tartus juba aastaid suutnud maksta tugispetsialistidele õpetajatega samaväärset palka ja seda praktikat kindlasti ka jätkame," lisas abilinnapea.

Uues kollektiivlepingus on põhikooli, gümnaasiumi ja Tartu Kutsehariduskeskuse pedagoogi ning kõrgharidusega tugispetsialisti kuupalga alammäär 1315 eurot (2019. aastal oli see 1250 euro) ja abiõpetajal 780 eurot (2019. aastal 730 eurot). Klassijuhatamise eest makstava tasu alammäär tõuseb 155 eurolt 163 eurole kuus.

Koolieelses lasteasutuses töötava õpetaja töötasu kuualammäär on sellest aastast 1184 eurot (eelmisel aastal 1125 eurot), vanempedagoogil, magistrikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga pedagoogil 1315 eurot (varem oli 1250 eurot). Sama suur alampalk on sellest aastast ka lasteaia logopeedidel ja eripedagoogil. Õpetajaabi, õpetajat abistava töötaja ja lapsehoidja palga alammäär tõusis nagu koolideski 730 eurolt 780 euroni.

Kollektiivlepingu allkirjastasid Tartu abilinnapea Mihkel Lees, Tartu Haridustöötajate Liidu juhatuse esimees Kalle Kalda ja Tartu Maakonna Haridustöötajate Ametiühingu esindaja Reemo Voltri.

Lisainfo: abilinnapea Mihkel Lees, tel 736 1210, 5564 1996.

Selgusid Tartu 2019. aasta säravaimad kultuuritegijad

Veebruari lõpul toimunud kultuuri tänuüritusel kuulutati välja Tartu Kultuurikandja 2019 laureaadid. Aasta kultuurisündmuseks valiti Tartu laulupidu.

Tartu linnapea Urmas Klaasi sõnul on seljataha jäänud vägev kultuuriaasta. „Kolm maamärki, mis ka Tartu aasta kultuuritegudeks krooniti, olid Tartu laulupidu, Metallica kontsert ja Euroopa kultuuripealinna tiitli võitmine. Sarnast aastat annab Tartu ajaloost otsida," kommenteeris Klaas. Linnapea keskendus oma kõnes Tartu kultuurirahva tulevikule: „Edasistel aastatel peame keskenduma kultuuripealinnaks valmistumisele - see eeldab meie kõigi ühist suurt soovi ja igaühe pühendunud panust."

Tartu laulupidu „Laulupeo 150. juubel" pälvis linna **tunnustuse** hariva ja kunstiliselt väljapeetud juubelipeo eest.

Esmakordselt anti sel korral välja ka **aasta kultuurisündmuse** eripreemia, millega tunnustati Live Nation Estoniat Metallica kontserdi korraldamise eest 18. juulil 2019 Raadi lennuväljal.

Aasta kultuuriorganisatsiooniks kuulutati Tartu Ülikooli muuseum, kes pälvis tunnustuse silmapaistva ja põneva näitusetegevuse eest 2019. aastal.

Aasta teose looja tiitli sai režissöör Vallo Toomla religiooniloolast Marju Lepajõed portreteerinud dokumentaalfilmi „Marju Lepajõe. Päevade sõnad" eest.

Aasta rahvakultuurikandja tiitli sai Triin Koch silmapaistva töö eest koorijuhi ning Tartu laulupeo muusikajuhi ja peadirigendina.

Aasta noore kultuurikandja tunnustuse pälvis Kaisa Kuslapuu, kes jäi möödunud aastal silma vaimuka ja kunstiliselt väljapeetud luulelis-muusikalise tegevuse eest.

Aasta kultuurikorraldajaks kuulutati Kadri Asmer „Rahvusülikool 100" juubeliürituste koordineerimise ja korraldamise eest.

Aasta kultuurikajastaja tiitli sai Krista Piirimäe Tartu kunstielu pikaaegse kajastamise ja teose „Kunstielu Emajõe ääres 1917-2017" eest.

Aasta uustulnukaks nimetati Tartu 2024 meeskond suure ja eduka panuse eest Tartu ning kogu Lõuna-Eesti kandideerimisel Euroopa kultuuripealinnaks.

Aasta kultuurisõbraliku ettevõtte tiitli sai Tallink Grupp püsitoetuse eest Vanemuise teatrile.

Kultuurikandja tiitli pälvinutele andis Tartu linnapea Urmas Klaas üle tänukirjad koos kunstiteostega, mille autoriteks olid: Edgar Tedresaar & Edward von Lõngus, Kairo, Tea Lemberpuu, Mirjam Hinn, Meru, Mauri Gross, Sven Saag, Maarit Murka, QBA ja Nelli Drell. Aunimetusega kaasneb ka rahaline preemia, mille suurus on sel aastal 1000 eurot.

Tänuürituse lavastas Kadri Noormets ja peoõhtu lõpuks mängis külalistele Lexsoul Dancemachine.

Lisainfo: kultuuriosakonna kultuuriteenistuse juhataja Kristel Kalda, tel 736 1357

Tartu 2024 kultuuripealinna meeskond.
Foto: Lilian Lukka

Ilmatsalu huvikeskuses avatud

Maila Jürgensoni fotode näitus

"AASTARING"

Tule ja naudi pilte kodukandi loodusest!

Kirjanduslinn soovitab: Tõnu Runnel ja Peter Freucheni „Minu Gröönimaa noorus"

Kirjanduslinn Tartu jagab märtsikuu lugemissoovitust, milleks on Peter Freucheni reisikiri „Minu Gröönimaa noorus". Raamatut soovitab ettevõtja ja disainer Tõnu Runnel.

Tõnu põhjendab oma valikut nii: „Ilus oleks inimestele ilukirjandust soovitada – ja veel sellist, mida osta on võimalik. Ent värske elamus Peter Freucheni „Minu Gröönimaa noorusest" on sedavõrd kirgas, et pean mõlemat reeglit rikkuma. Ilukirjanduslik on see aga küll – lugedes mõtled pidevalt, et „see ei ole võimalik" ja oled lummatud, nagu lapsena Alexandre Dumas' „Kolme musketäri" lugedes. Aga tegelikult on see „maailma huvitavaimaks meheks" tituleeritud taani „hiiglase" mälestustekogu Põhja-Gröönimaa inuittidega koos elatud tosinast aastast."

Lisaks soovitab Tõnu Runnel lugejal poe asemel raamatukokku minna, seal on seda haruldast raamatut veel saada.

Teose andis 1999. aastal „Maailma ja mõnda" sarjas välja kirjastus Olion, taani keelest tõlkis selle Riho Raudi.

Kirjanduslinna soovitused on ajendatud Tartu kuulumisest UNESCO rahvusvaheliste kirjanduslinnade hulka, millega on võetud sihiks pöörata linnas suuremat tähelepanu raamatute ja kirjasõnaga seonduvale. Teiste soovitustega saab tutvuda siin<https://www.tartu.ee/et/unesco-kirjanduslinn>, suuremat inspiratsiooni saab Tartu linnaraamatukogu lugemissoovituste blogist<https://lugemissoovitus.wordpress.com/>.

Lisainfo: Kristel Kalda, kultuuriosakonna kultuuriteenistuse juhataja, tel 528 8746.

PRIA maksis 2019. aastal toetusteks üle 319 miljoni euro

2019. aastal maksis Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA) 21 719 kliendile kokku 319 373 437 eurot ameti poolt vahendatud toetusi. Toetusi maksti põllumajandus-, metsandus- ja kalandusettevõtjatele, MTÜdele, avaliku sektori asutustele jmt kokku 79 meetmest. Otsuseid tegi PRIA kokku ligi 68 000 taotluse põhjal. Kõige enam toetusesaajaid oli Harjumaal (2 381), Võrumaal (2 373) ja Pärnumaal (2 350). Suurima toetussumma kogus aasta jooksul kokku Tartumaa, kus maksti taotlejatele välja üle 36 miljoni euro. Maakondade lõikes jagunevad toetussummad on toodud joonisel 1.

Ligi poole 2019. a summast moodustasid põllumeestele ja loomapidajate makstavad Euroopa Liidu rahastatavad otsetoetused ja Eesti riigieelarvest lisanduvad üleminekutoetused - kokku üle 159,5 miljoni euro. Sama sihtgrupp sai ka üle 57 miljoni euro maaelu arengukava hektari- ja loomapõhiseid toetusi. Toetuste abil hooldatakse ja haritakse Eestis ligi miljonit hektarit põlde ja poollooduslikke kooslusi.

Üle 18 miljoni euro said kohalikud kogukonnad toetust LEADER-programmi kaudu. Mitmesugusteks investeeringuteks said põllumajandus- ja metsaettevõtted, toiduainete töötlejad, maaparandajad, noortalunikud, maamajanduse mitmekesistajad, nõustamisteenuse pakkujad, tootjarühmad, teadusasutused jt kokku üle 77 miljoni euro maaelu arengukava erinevaid toetusi. Kalandusvaldkonna toetusi maksis PRIA eelmisel aastal üle 16,1 miljoni euro.

Eelmisel aastal makstud summast tuli 271 390 393 eurot Euroopa Liidu ja 47 983 044 eurot Eesti riigieelarvest.

Tiia Tamm-Suik
Teabeosakonna juhtivspetsialist
Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet
7371215

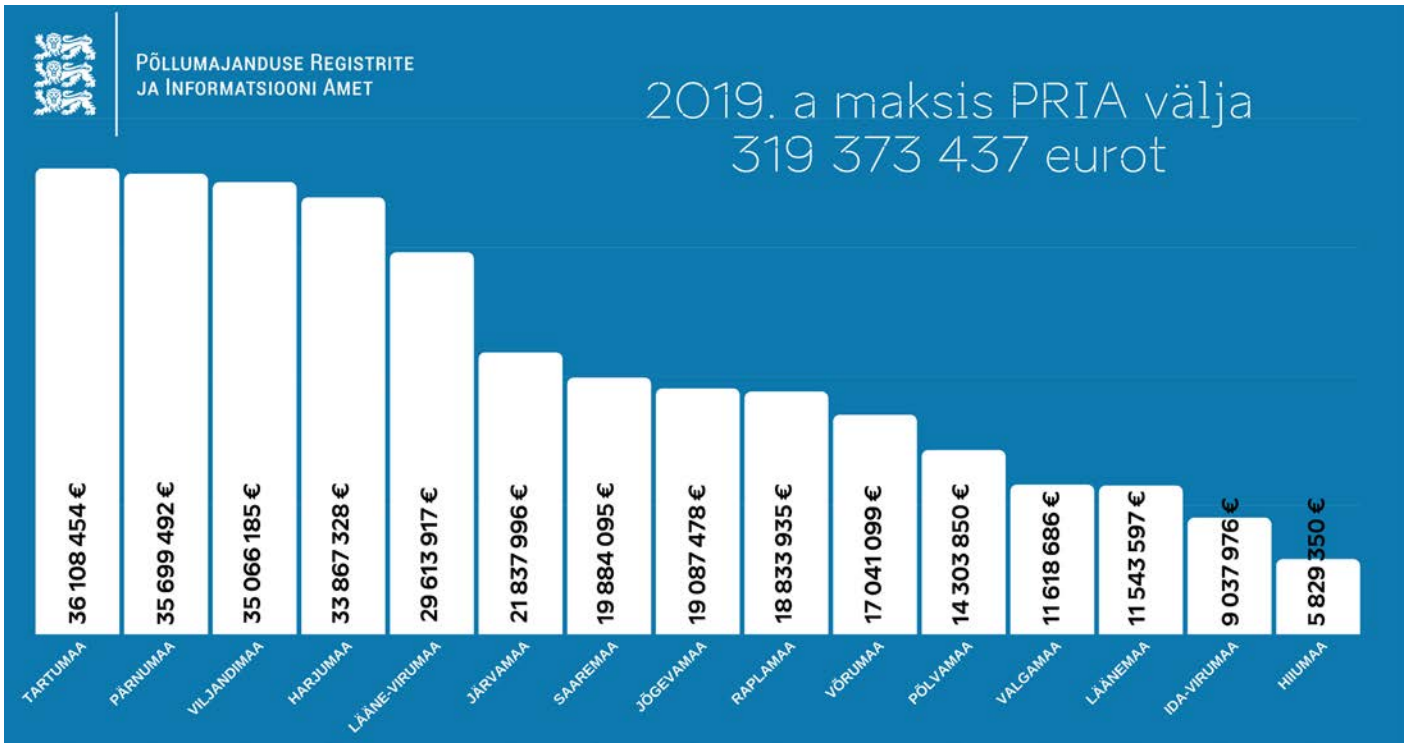

Joonis 1. PRIA 2019. aastal makstud toetuste jagunemine maakondade lõikes

Taastuvenergia tootjate arv kasvas kolm korda

Möödunud aastal esitas Elektrilevi võrguga liitumiseks taotluse 4380 taastuvenergia tootjat. See on kolm korda rohkem kui aasta varem.

„Niivõrd suur liitumistaotluste arvu kasv näitab, et Eesti taastuvenergia sektoris jätkub väga kiire areng," ütles Elektrilevi reguleeritud teenuste valdkonnajuht Priit Treial. Viimase viie aasta jooksul on Elektrilevi võrguga liituda soovivate elektritootjate arv kasvanud ligikaudu 15 korda.

Kui veel 2014. aastal oli Elektrilevi võrgus veidi üle 400 elektritootja, siis 2019. aasta lõpu seisuga on Elektrilevi võrgus 3000 tootjat. Neist 99% toodavad taastuvenergiat. „Saame tinglikult öelda, et 21% kogu Eesti elektrivõrgus liikuvast elektrienergiast pärineb taastuvenergia tootjatelt," ütles Treial.

Kõige populaarsem taastuvenergia liik Elektrilevi võrgus on päikeseelektrijaamad (60% installeeritud võimsustest), sellele järgnevad tuuleelektrijaamad (12%) ja biokütust kasutavad elektri ja soojuse koostootmisjaamad (8%). „Elektrilevi jaoks on oluline pakkuda kõigile elektritootjatele võrdseid võimalusi võrguga liitumiseks. Elektritootjad moodustavad liitumistaotluste mahu alusel juba pea kolmandiku kõigist liitujatest, mistõttu on selge, et elektri väiketootmine on tulevikutrend," lisa Treial.

Väiketootjate liitumist lihtsustas suuresti 2019. aasta esimeses pooles jõustunud võrgueeskirja muudatus, mis võimaldas Elektrilevil kõigi alla 500 kW võimsusega elektrijaamade liitumisnõuded ja liitumisprotsessi ühtlustada. Tänu lihtsustatud nõuetele ja üldistele liitumisprotsessi parendustele on viimase kahe aastaga väiketootja võrguga liitumine läinud 34% kiiremaks – keskmiselt 32 päevalt, 21 päevale.

Lisaks tootjaliitumiste hüppelisele kasvule suurenes eelmisel aastal oluliselt ka võrguga liitunud elektritarbijate arv. Kokku esitati lõppenud aastal võrguga liitumiseks 10 135 taotlust, mis on 1100 võrra rohkem kui 2018. aastal.

„Aktiivne elektrivõrguga liitumiste arv on ajalooliselt olnud hea indikaator selle kohta, et Eesti majandusel läheb hästi. See peegeldab tegelikult seda, kuivõrd aktiivne on ehitusturg ja et inimesed soetavad uusi kodusid," ütles Treial.

Elektrilevi on suurim võrguettevõte Eestis, hallates ligikaudu 60 000 kilomeetrit elektriliine ja 24 000 alajaama. Lisaks haldab Elektrilevi tänavavalgustusvõrku Tallinnas ja Tartus ning arendab kaasaegset elektriautode laadimisvõrgustikku ja kiire interneti võrku.

Peeter Liik
Kommunikatsioonijuht

HAJAASUSTUSE PROGRAMM 2020

Ajavahemikus 17.02-17.04.2020 on endise Tähtvere valla elanikel võimalik esitada taotlus Hajaasustuse programmist toetuse saamiseks.

Võimalik on välja ehitada veevarustus ja kanalisatsioon, teha korda koduõuest suurele teele viiv juurdepääsutee või paigaldada autonoomseid elektrisüsteeme. Maksimaalne toetus on kuni 6500 eurot majapidamise kohta, omapanus peab moodustama vähemalt 33% projekti maksumusest.

Taotlemise tingimused on leitavad Riigi Tugiteenuste Keskuse lehel

https://www.rtk.ee/toetused/toetuste-rakendamine/elukeskkond/hajaasustuse-programm ja Tartu linna kodulehel https://www.tartu.ee/et/hajaasustuse-programm.

Lisainfo: Marek Treufeldt
Tartu Linnavalitsus
7 361 105
52 59832

Kolmapäeval, 8.aprillil kell 10.00

Põhikooli saalis, külas

lastekirjanik

JAANUS VAIKSOO

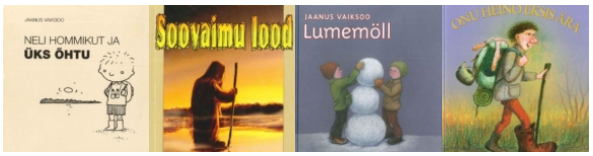

jpt.

Info: 58872118

Teisipäeval, 24.märtsil, 2020

kell 17.00

Tartu Linnaraamatukogu

Ilmatsalu harukogus külas, kirjanik

VALDUR MIKITA

Tuntumad teosed: „Metsik lingvistika“, „Lingvistiline mets“, „Lindvistika ehk metsa see lingvistika“, „Kukeseene kuulamise kunst“

Bussiringi soovidest anda teada kuni 24.03 tel: 58872118

Ootame rohket osavõttu.

13. märtsil, kell 10.00 külas

Ilmatsalu harukogus

Tartu Linnaraamatukogu

lasteosakonna juhataja

ÄDU NEEMRE

Tähistame **EMAKEELEPÄEVA**

ja

VI- ja VII kl. õpilastele tutvustatakse uut eakohalist noortekirjandust.

Info:58872118

60+ KLUBI

16. märts 2020

kell 15.00-16.30

Külas õde-spetsialist **Veevi Hõrak,** kes räägib südametervisest

Ilmatsalu huvikeskuse kaminasaalis, Järve tee 8

Bussiring:

Tiksoja 14.20	Bussile soovijad
Vorbuse 14.25	palun andke teada
Rahinge 14.30	13. märtsiks
Haage 14.40	53300049 Mai

Väljaandja: Tartu linnavalitsus
Toimetaja: Lembit Kaarna Tel 551 0131
e-post aiasober@aiasober.ee
Levi OÜ Aiasõber
Küljendus ja trükk: OÜ Tarmest